

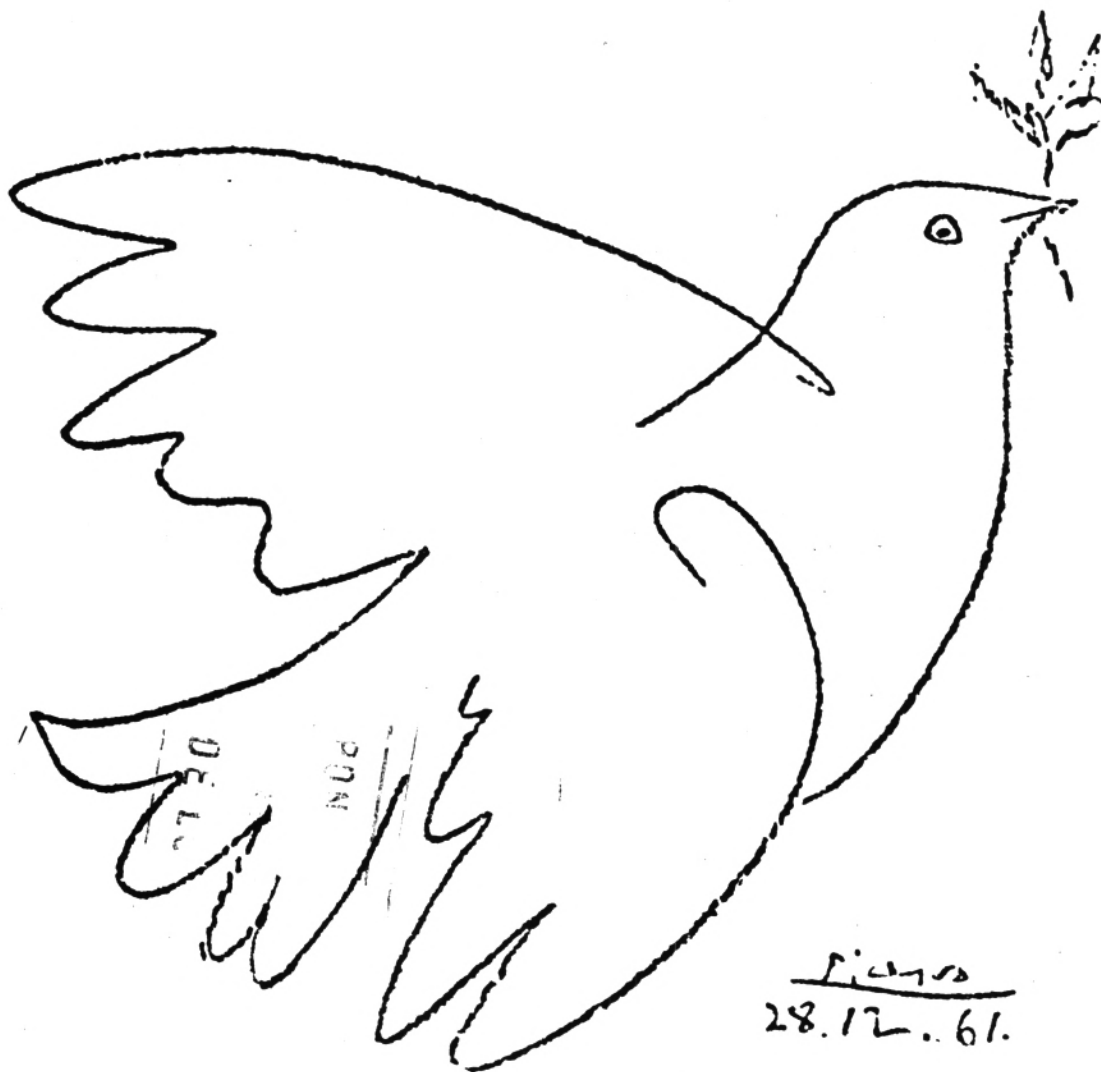
ES PI GROS

Lloret de Vista Alegre

BUTLLETÍ INFORMATIU Nº 34 * MARÇ 1986

PRENSA
CORTINA

LLORET DIGUÉ NO

SUMARI

- Pàg. 2 Editorial.
 Pàg. 3 Actualitat municipal.
 Pàg. 4 Notícies locals.
 Pàg. 5 Societat de Caçadors.
 Esports.
 Pàg. 6 Entrevista a Rafel Beltran.
 Pàg. 7 L'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes.
 •
 Pàg. 8 Retratos.
 Pàg. 9 Notícies.
 Pàg. 10 El Carrer Major.
 Pàg. 11 Per què no en la nostra llengua?
 Pàg. 12 Garballets i lloves.
 Pàg. 13 Homenatge a Miquel Duran.
 Pàg. 14 Xafarderies de Na Ben Vista.
 Pàg. 15 Referèndum OTAN.
 Pàg. 16 Ses gloses d'en Pere Gil.
 Pàg. 17 Sobre els noms d'alguns núvols a Santanyí.
 Pàg. 18 Temps enrera.
 Pàg. 19 El II Congrés a les Illes.
 Pàg. 20 Última pàgina.

ES PI GROS

Hort de Vista Alegre

Butlletí informatiu nº 34

Març de 1.986

Hort de Vista Alegre

CONSELL DE REDACCIÓ

Andreu Mora
 Bartomeu Amengual
 Guillem Fiol

IMPRESSIÓ

"Apóstol y civilizador"

Petra.

Dipòsit Legal: PM 623/79

El II Congrés Internacional de la Llengua Catalana

La presentació pública del II Congrés Internacional de la Llengua Catalana i la constitució del Consell d'Entitats Promotores de les Illes Balears celebrades a Manacor el passat dia 2 de febrer, han encetat les activitats que tot al llarg de 1986 es realitzaran a Mallorca entorn de la llengua catalana.

A 80 anys del I Congrés promogut i inspirat per Mn. Antoni Ma. Alcover com a inici de la tasca fixadora de la normativa gramatical, el present II Congrés té per objecte centrar-se en l'estudi de l'ús social de la nostra llengua. És, per tant, un Congrés de sociolingüística. Un total de set àrees científiques en centraran el debat al llarg de tots els Països Catalans: Plantejaments i processos de normalització lingüística (Lleida), Lingüística social (Palma), Mitjans de comunicació i noves tecnologies (Perpinyà), Llengua i Dret (Andorra-Barcelona), Ensenyament (Tarragona) i Història de la Llengua (València).

Al costat d'aquestes sessions de convocatòria especialitzada i més aviat restringida, una munió d'actes de caire més popular i divulgatiu són a punt de celebrar-se per totes les terres de parla catalana. Tant en un cas com en l'altre del que es tracta en definitiva és de reivindicar —com resumeix el lema del Congrés— el dret de "viure en català, oberts al món".

Dins una societat tan mancada d'esperit combatiu per aconseguir que la nostra llengua esdevengui l'idioma d'ús normal i generalitzat per a qualsevol àmbit i funció, la celebració d'aquest II Congrés Internacional i totes les activitats paral·leles que poden envoltar-lo, ens sembla una ocasió propícia per a enfortir la feble i malmenada consciència lingüística dels mallorquins.

Des del nostre caràcter de publicacions acostades al poble, i d'acord amb les resolucions del nostre I Congrés que proclamen que:

1a.- La Premsa Forana de Mallorca assumeix la funció que li correspon en l'empresa de normalització lingüística del nostre poble. Les publicacions que la integren s'esforçaran, en la mesura de les possibilitats de cadascuna, a aconseguir en un futur com més pròxim millor l'ús de la llengua catalana com a vehicle normal i habitual d'expressió, i al mateix temps mantendran una línia de contingut encaminada a orientar la consciència dels lectors cap a un més gran respecte envers de la llengua pròpia, evitant tot allò que pugui mantenir els prejudicis que li són contraris i la desinformació respecte del seu origen i identitat.

2a.- La Premsa Forana és conscient del paper que pot representar en l'establiment d'una tradició de bon llenguatge periodístic, que només un llarg temps de normalitat pot consolidar. En conseqüència, procurarà usar un llenguatge correcte, senzill i natural que tinga un màxim de possibilitats d'anar imposant-se com a model a seguir.

3a.- Les ajudes de caràcter econòmic destinades a afavorir la normalització lingüística que les publicacions puguin rebre a través de l'Associació seran repartides, de manera proporcionada a la presència efectiva del català a les pàgines d'aquelles, d'acord amb uns criteris de computació que s'establiran a tal fi.

La Premsa Forana fa pública la seva adhesió al II Congrés Internacional de la Llengua Catalana i es reafirma en la voluntat de treballar, enmig d'un panorama profundament castellanitzador de molts de mitjans de comunicació illencs, per un ús normal i correcte del català a Mallorca.

Associació de Premsa Forana de Mallorca

ACTUALITAT MUNICIPAL

SESSIÓ ORDINÀRIA 25/FEBRER/1986

1) Lectura de l'acta de la sessió anterior.

-És aprovada per unanimitat, si bé D. Rafel Beltran demana que consti en el borrador la seva proposta, la qual fou aprovada, que es tancarien unes hores les oficines municipals per tenir més temps per a la tramitació administrativa.

2) Correspondència oficial.

-Acta de Recepció Provisional de les obres del pati de l'Escola "Antònia Alzina" de Lloret, en la qual s'acordà no rebre provisionalment les obres degut a les deficiències que presentaven.

-Escrit de GESA notificant una transferència de 78.686 pta corresponent al 1'5% sobre els ingressos bruts del 2on semestre de 1985.

-Acta de Recepció Provisional de les obres relatives al Projecte de Reparació Asfàltica del camí de Baix de Sa Riba. El termini de garantia és de 12 mesos comptats a partir del 9 de setembre de 1985.

-Acta de Recepció Provisional de les obres relatives al Projecte de Pavimentació Asfàltica del camí de Ruberts. El termini de garantia és el mateix que en el cas anterior.

-Escrit del Centre Coordinador de Biblioteques del CIM comunicant que el dia 12 de febrer se celebraria una reunió de biblioteca ris en el centre coordinador.

-Escrit de la Conselleria d'Educació i Cultura comunicant el programa de conferències sobre la droga i la seva prevenció.

3) Col.laboració en els Jocs Escolars.

El Tinent de Batle D. Arnau Mateu exposa que parlà amb el director de l'escola i que aquest li demanà si l'Ajuntament col.laboraria com altres anys en les despeses de l'Esport Escolar, la qual cosa s'acordà per unanimitat.

Aixímateix D. Guillem Fiol féu la pro-

posta que quan l'Ajuntament fa les peticions de subvenció de "Temps Lliure" se'n podria demanar alguna per a activitats esportives a desenvolupar a l'escola (torneigs amb altres escoles, cursets) i d'aquesta manera s'aconseguiria fomentar l'esport i que el material esportiu adquirit quedàs a l'escola a disposició dels mestres i alumnes. El Plenari s'hi mostrà d'acord.

4) Conveni INSS.

El Tinent de Batle D. Antoni Niell informà als regidors que l'INSS havia remès a l'Ajuntament una proposta de conveni, vista la possible desaparició de les Cambres Agràries, perquè els ajuntaments realitzin algunes de les tramitacions que actualment realitzen aquelles. El projecte de conveni va esser aprovat per unanimitat.

5) Rectificació Conveni Comunitat Autònoma.

El batle féu la proposta d'assumir el cobrament en període voluntari i executiu dels deutes que es recapten per rebut, així com el de les liquidacions d'ingrés directe per a les contribucions territorials rústica, pequària i urbana, de conformitat amb el que estableix l'article 74 de la llei 50/84 de 30 de desembre. El període voluntari d'ingrés dels cobraments per rebut aniria del 16 de març al 15 de maig, essent el termini de pròrroga fins al 31 de maig.

Aquesta proposta es refereix a l'any 1986 i als successius. Fou aprovada per unanimitat.

6) Permisos d'obra.

-Catalina Jaume Bauçà (Major, 9). Donar una capa de formigó al primer pis (40 m²) i entaular la coberta d'una habitació de 4 metres de superfície. Es decideix aprovar el permís d'acord amb el pressupost elaborat per l'aparellador municipal.

7) Proposta de despeses.

-S'aprova per unanimitat.

8) Precs i preguntes.

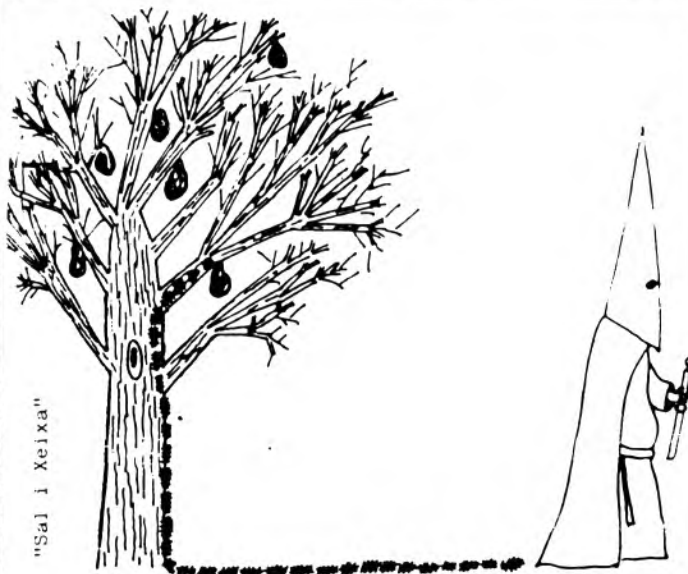
-Dues persones presents al Ple i interessades a participar en el concurs per a la construcció i explotació del bar de la Piscina Municipal formularen algunes preguntes sobre alguns aspectes del plec de condicions que foren degudament contestades pels membres del Consistori.

-D. Miquel Mulet informà que al CIM s'estava impartint un curset per a bibliotecaris al qual assistia.

-El senyor Batle informà als regidors que havia assistit a una reunió de "Sa Nostra" per informatitzar els ajuntaments. El cost d'un ordinador seria de 1.400.000 pta a pagar en 5 anys a un interès del 12%. El Ministeri d'Indústria concederia probablement una ajuda i així el cost total seria de 900.000 pta amb unes despeses de manteniment de 150.000 pta anuals. Aquesta intervenció tenia caràcter merament informatiu.

-Se presentà a votació per a la seva aprovació el plec de condicions per a la contractació, per via d'urgència, de les obres per a la il·luminació de la Pista Poliesportiva i el canvi de la del Camp de Futbol. Prèvia declaració d'urgència, el plec fou aprovat per unanimitat.

NOTÍCIES LOCALS

TEMPS DE PROCESSIONS

ASSOCIACIÓ DE LA TERCERA EDAT

Des del 28 de febrer al 2 de març se celebrà, a l'hotel "Barbados" de Magalluf, l'Assemblea General Extraordinària de la Federació d'Associacions de la 3ª Edat de Balears.

Hi assistiren representants de les 38 associacions federades, entre d'elles la Junta directiva de l'Associació de Lloret. Durant els dies que durà l'Assemblea s'estudià la revisió dels Estatuts i es feren les eleccions per cobrir les vacants i renovar els membres de la Junta.

CONFERÈNCIA SOBRE L'ALCOHOLISME

El passat 2 de març i organitzada per la Parròquia, tengué lloc una conferència sobre el tema de l'alcoholisme, a càrrec del doctor Julio Izquierdo.

MÍTINGS DURANT LA CAMPANYA DEL REFERÈNDUM

Durant la campanya del passat referèndum sobre la permanència o sortida de l'Estat Espanyol de l'OTAN se celebraren al nostre poble dos mítings.

El primer fou el dia 9, al Centre Parroquial, organitzat pel PSM-Esquerra Nacionalista i a favor del vot negatiu. Parlaren Mateu Morro (Secretari General del PSM), Damià Ferrà-Ponç (Membre de la Mesa del Parlament Balear) i Pere Sampol (Regidor de l'Ajuntament de Montuïri). Hi assistiren més d'una quarantena de lloretans.

El segon se celebrà dia 10, també al Centre, i fou organitzat pel PSOE a favor del vot afirmatiu. Aquest míting s'havia de celebrar dia 6 a les Escoles Velles, però no es pogué fer degut a un malentès. Finalment se celebrà el dia 10 i l'assistència, sense esser escassa fou sensiblement menor que la del primer acte.

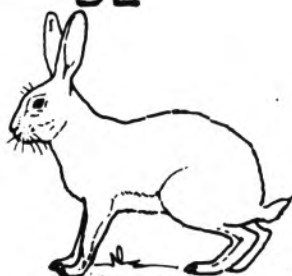
DEFUNCIONS

13 de març: Miquel Sastre Gelabert, "Pellusco", de 84 anys.

15 de març: Maria Costa Verger, "Curta", de 80 anys.

SOCIETAT DE CAÇADORS

A les recents eleccions per formar nova Junta Directiva se presentaren dues candidatures, les quals s'impugnaren mútuament.

La Junta Electoral Social desestimà una de les impugnacions i per tant com que només va quedar una candidatura se suspengué l'acte de la votació i aquesta quedà proclamada com a nova Junta Directiva de la Societat. Els membres són:

President: Joan Bauçà ("Riera").

Vicepresident: Arnau Mateu ("Ferreric").

Secretari: Antoni Ramis ("Estrella").

Tresorer: Nadal Real ("Bossa").

Vocals: Jaume Ferrer ("de sa Botiga Nova").

Pere Rosselló ("Artanenc").

Joan Picornell ("des Forn").

PROGRAMA DE SETMANA SANTA

23/març. A les 11, benedicció de rams davant la rectoria.

A les 19.30, benedicció i entrega dels vestits de carapulles.

27/març. Dijous Sant.

A les 20, Missa vespertina del Sant Sopar.

Processó pels carrers d'es Fum i de ses Parres.

A les 23, Hora Santa.

28/març. Divendres Sant.

A les 20, Celebració Litúrgica de la Passió.

Processó pels carrers Major i de S'Arracó.

29/març. A les 21, Vetlla Pasqual.

30/març. A les 10, Processó de l'Encontre.

Missa Solemne. Solpàs.

31/març. A les 11, Festa del Ramell.

Els escrits publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

esports

U.E. LLORET

Els darrers resultats aconseguits per l'equip de la nostra localitat han estat els següents:

2/3	Lloret, 5 - Búger, 1.
9/3	Porreres At., 1 - Lloret, 0.
16/3	Lloret, 1 - At. Llubí, 1.
23/3	Sineu, 6 - Lloret, 1.

TORNEIG DE FUTBOL-SALA

Dissabte 8 de març

Sa Màfia, 2 - Temps Nous, 2.
Equipo A, 1 - Quintos 86, 11.
Promeses, 1 - Ses Basques, 7.

Dissabte 15 de març

Quintos 86, 10 - Promeses, 1.
Equipo A, 5 - Ses Basques, 8.
Xirimoies, 1 - Sa Màfia, 0.

Dissabte 22 de març

Xirimoies, 8 - Ses Basques, 0.
Temps Nous, 5 - Quintos 86, 2.
Equipo A, 2 - Promeses, 6.

Dissabte 29 de març

Promeses, 1 - Temps Nous, 13.
Sa Màfia, 2 - Ses Basques, 1.
Xirimoies, 3 - Quintos 86, 7.

Els equips classificats per a la fase final del torneig són: Sa Màfia, Quintos 86 i Temps Nous. Segons sembla Ses Basques i Xirimoies hauran de disputar un partit de desempat per saber el quart classificat.

Entrevista a Rafel Beltran

A la fi s'arranjarà el Cementiri Municipal

Aquí a Lloret, com a molts altres pobles, succeeix un fet singular pel que respecta a la concessió d'ajudes per part del Consell Insular i la Comunitat Autònoma. Em referesc concretament al tema de l'ajuda que se sol·licità al President de la Comunitat Autònoma, Don Gabriel Cañellas, per arranjar el Cementiri Municipal, i que encara no ha arribat.

Per parlar d'això i de les obres que a la fi sembla esser que es faran al Cementiri, ens hem dirigit a Rafel Beltran ("Rei") regidor per U.M., qui, com a delegat de la mencionada dependència municipal ens ha semblat la persona més idònia per informar-nos

En primer lloc parlarem un poc de la història que envolta les esperades obres.

"El tema de les obres el vaig mencionar a diversos plens municipals durant els passats anys 1984 i 1985. Em va donar la trista impressió que a ningú li interessava el tema ja que sols donaven llargues a l'asumppte.

Quan s'aprovà el pressupost de l'any 1986 vaig insistir que calia arreglar el cementiri, per la qual cosa s'inclogué en el pressupost municipal i s'hi destinà mig milió de pessetes, encara que sembla esser que el cost serà superior".

El president Cañellas es traslladà a la nostra vila amb motiu de visitar-la i observar les coses que hi mancaven o les que necessitaven mà de metge.

S'aprofità aquesta visita per mostrar-li el camp de futbol i el cementiri amb l'esperança que ens fes arribar una ajuda monetària i així poder ajudar l'Ajuntament en la tasca de millorar el poble que, al cap i a la fi, és el que tot ajuntament que s'apreciï de ser-ho hauria de fer.

"Amb això s'ha pogut veure que no tots els temes són de l'interès del President Cañellas ja que l'ajuda per al camp de futbol sí que ha arribat, però la del Cementiri encara l'esperam. La única possibilitat que ens resta és el C.I.M. per a la qual cosa ja començarem les gestions per demanar l'ajuda, degut que el que l'Ajuntament hi destinà pareix que no bastarà per dur a terme totes les obres".

-Quines seran les millores que es faran?

"Bé, el que es farà no ho sé però si et puc dir les coses que tenim programades i que veim més necessàries:

- 1) Uns nínxols decents dins la tomba municipal.
- 2) Darrera s'hi farà un cremador per a les brutors que es creen al cementiri (rams de flors, espelmes, herbes...).
- 3) Una ossera ja que les dues existents ja estan plenes.
- 4) Acondicionar el dipòsit.
- 5) Enrajolar el passadís central.
- 6) Arreglar les portes de davant i les del dipòsit".

Gràcies Rafel, i esperem que les necessàries millores puguin esser aviat una realitat.

Bartòmeu Amengual i Gomila

**DINS EL
MARC DEL**

Els qui vulguin adquirir "Es Pi Gros" o fer-se'n subscriptors ho poden fer a S'Estanc o a S'Esqueix.

L'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes

Entre totes les entitats que arreu del món es dediquen a l'estudi de la nostra llengua, la que fins ara ha tingut un ressò més ampli i ha aconseguit un major nombre d'adherits, ha estat l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (abreviada AILLC), que va néixer oficialment a Cambridge l'abril de 1973, encara en plena època franquista, bé que en realitat els seus orígens els hem de trobar molt més enrera: El 1967 la Universitat d'Estrasburg va voler organitzar un col·loqui, programat pel catèdric de llengües romàniques d'Estrasburg, G. Straka, amb la col·laboració de Germà Colon, de la Universitat de Basilea, i per Antoni M. Badia i Margarit, de la de Barcelona. L'èxit d'aquesta reunió de 1967, limitada a temes lingüístics i amb un nombre de participants molt reduït, va moure a pensar en la possibilitat de continuar el col·legi iniciat i Felip M. Lorda i Alaiz —actualment membre destacat del partit socialista de Catalunya i aleshores professor a la Univer-

sitat d'Amsterdam— es va encarregar de tirar endavant un col·loqui de llengua i literatura catalanes a Amsterdam, el març de 1970. Allà nasqué el propòsit d'institucionalitzar aquests col·loquis, cada tres anys, i de crear una associació que se n'ocupàs d'una manera habitual. D'aleshores ençà, els col·loquis han tingut lloc, amb una participació cada cop més nombrosa i amb una temàtica molt variada, a Cambridge (1973), a Basilea (1976), a Andorra (1979), a Roma (1982) i a Tarragona - Salou (1985).

L'objectiu de l'AILLC no es limita a organitzar els col·loquis i a publicar-ne les actes —que constitueixen un conjunt impressionant de material sobre la nostra llengua i la nostra literatura—, sinó que, segons els seus estatuts, té la finalitat d'aplegar les persones físiques o morals que s'interessen per la llengua i la literatura catalanes, i fomentar els estudis de llengua i literatura catalanes i de totes les altres manifestacions de la cultura d'expressió catalana per tot arreu on la comesa serà possible"

Per tal d'aconseguir-ho, s'estructura com una associació internacional, oberta a tothom —sense exigir cap títol i demanant només una mòdica quota anual—, amb seu a la Universitat d'Amsterdam i amb l'aprovació de la reina d'Holanda (recordau que el 1973 no era possible de crear una societat semblant amb seu a Barcelona, a València o a Mallorca, sobretot tenint en compte que les associacions de tipus internacional eren molt malvistes pel règim del general Franco, que tampoc no permetia l'ensenyament del català d'una manera normal i corrent).

En aquests moments l'AILLC té més de mil membres, la major part dels quals són lògicament dels diversos Països Catalans (assenyalem un gran predomini de valencians, mentre que els mallorquins hi són molt escassos). No hi manquen, però, grups importants d'Anglaterra, de França, de Suïssa, d'Itàlia, d'Alemanya, d'Holanda, dels Estats Units i del Canadà, etc., i representació més reduïda de Bèlgica, de Romania, d'Hongria, de la República Democràtica Alemanya, de l'URSS, etc.

Des de l'any 1980, l'AILLC publica una revista semestral titulada "Estudis de llengua i litera-

tura catalanes" (editada per les Publicacions de l'Abadia de Montserrat), on han aparegut miscel·lànies d'homenatge a Josep M. Casacuberta, a Pere Bohigas i a Antoni M. Badia i Margarit, al costat d'un volum que fa una ressenya detallada dels estudis de català a Europa i a Amèrica durant els segles XIX i XX, i de dos volums de *Repertori de catalanòfils*, amb una llista de les publicacions de tots els membres de l'Associació. Ha contribuït també a l'edició d'un recull de *Textos i estudis medievals* de Francesc de B. Moll (1982) i de *Aportació a l'estudi de la literatura catalana* de Pere Bohigas (1982), i acaba de publicar dos volums d'*Estudis de literatura catalana en honor de Josep Romeu i Figueras*. Mentrestant està en preparació el pròxim col·loqui de l'AILLC, que tindrà lloc a Tolosa de Llenguadoc d'aquí a tres anys.

Si qualcú vol saber més coses sobre l'AILLC, pot escriure unes ratlles (a l'Abadia de Montserrat, Barcelona) i amb molt de gust li enviaré un opuscle, *L'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes*, que en conté la història, els estudis i una llista de membres.

Josep Massot i Muntaner.
(per a "Premsa Forana")

PUB S'ESQUEIX

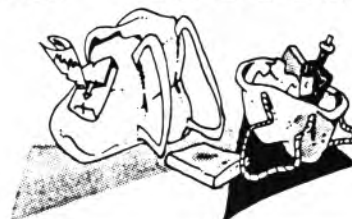
Per diumenge dia 20 d'abril "Es Pi Gros" ha organitzat una excursió a Sa Costera.

El preu serà d'unes 400 a 450 pessetes i els qui hi vulguin assistir poden apuntar-se, fins dia 13 d'abril, a l'Estanc.

La passejada inclou el troç de la Serra de Tramuntana comprès entre Es Mirador de ses Barques (Sóller) i Cala Tuent (devora Sa Calobra).

excursió a Sa Costera

Retratos

-Nom i llinatges:

-Antoni Ramis Munar.

-Lloc i data de naixement:

-Costitx, 23 d'octubre de 1959.

-Professió:

-Cap de magatzem.

-Signe del zodíac:

-Està entre lliure i escorpí.

-Malvicis:

-Menjar molt.

-Virtuds:

-No sé si en tenc cap.

-Menjar preferit:

-M'agrada molt la paella.

-Beguda preferida:

-L'aigua.

-Un esport:

-La caça.

-Música preferida:

-Una música moguda, tipus roc un poc així.

-Un cantant o conjunt:

-Supertramp. El d'abans.

-Un escriptor:

-Kent Follet.

-Un llibre:

-"El hombre de San Petersburgo".

-Lectures preferides:

-Llibres policíacs, d'espionatge, concretant d'acció.

-Una pel·lícula:

-"Acorralado".

-Un actor:

-Anthony Quinn i Dustin Hoffman.

-Una actriu:

-Quasi totes m'agraden.

-Un personatge històric:

-En Cristòfol Colom.

-Un pintor:

-Miquel Barceló.

-Un color:

-Blau.

-Una afició:

-La caça.

-Què t'agrada més de la vida?

-Es no fer res i el pensar.

-I quina cosa manco?

-La dolentia.

-Què t'agradaria esser i no ets?

-Un bon corredor de 110 metres tanques.

-Un ideal:

-Escriure un llibre.

-Odi:

-No en tenc.

-Què entens per amistat?

-Qualque cosa més que el sentit que normalment se li dóna.

-I per amor?

-Alguna cosa que ve sense donar-te compte i sense saber per què.

-La dona ideal:

-Intel·ligent, agressiva, segura de sí mateixa, comprensiva, i ...
 -Què valors més en una persona?
 -La senzillesa i la sinzeritat.
 -Què opines del divorci?
 -Per als dos me pareix bé, però per als fills és un problema.
 -Un fet important en la història:
 -Descobrir Amèrica i anar a la lluna.
 -Una bandera:
 -La lloritana.
 -Afiliació política:
 -Unió Mallorquina.
 -Tendència política:

-Centre-esquerra.
 -Un polític local:
 -No n'hi ha cap.
 -Un polític nacional:
 -M'agradava molt En Tierno Galvan.
 -Un polític internacional:
 -Bruno Kreynski.
 -Què li falta a Lloret?
 -Molta d'il·lusió.
 -Què li sobra?
 -Pesimisme i no mirar cap al futur.
 -Què penses de l'Ajuntament?
 -Se descuiden les coses petites per fer les grosses.

EL CONSELLER GILET AMB LA PREMSA FORANA

Dia 10 de març, el Conseller d'Educació i Cultura, Francesc Gilet, es va reunir a Sant Joan amb els representants de les publicacions periòdiques foranes de Mallorca (entre ells "Es Pi Gros"). Hi foren presents junt al Conseller, els directors generals d'Esports, Damià Bascunyana, de Joventut, Sebastià Roig, i el Secretari General Tècnic, Eduard Vellibre; així com la coordinadora de Premsa Forana del Gabinet de Premsa del Govern Balear, Catalina Mir.

Ran de la foganya, a la seu de l'Associació i mentre es donava bon compte de les llonganisses i botifarrons santjoaners -i sobretot enmig del bon humor i l'espontaneïtat- el Conseller i els responsables de les publicacions tractaren diversos temes d'interès comú, així com les possibilitats d'una major comunicació i col·laboració.

A les diverses qüestions plantejades, el Conseller aportà el seu punt de vista i es comprometé de gestionar-ne aquelles que guarden relació amb el seu departament.

• • •

EXCURSIÓ DE LA 3ª EDAT

Per dia 13 d'abril, l'Associació de la 3ª Edat té programada una excursió a Ciutat amb visita al barri antic, diversos museus, La Seu, Parc del Mar, Castell de Bellver i "Marineland".

Els interessats es poden apuntar fins dia 8 a Antoni Niell o Lluc "Putxet".

ASSOCIACIÓ ESPANYOLA CONTRA EL CÀNCER

Dia 18 de març tengué lloc, en el Centre Parroquial, una conferència organitzada per la Junta Local de l'Associació. El conferenciant fou el Dr. Carlos Señor de Uría i es projectà una pel·lícula.

FELIP MUNAR I MUNAR ("Pomer") llegí el passat 20 de març la seva tesi de llicenciatura que du per títol "'La Dulzaina" i els inicis del costumisme mallorquí". El seu treball fou qualificat pel Tribunal amb un Excel·lent per unanimitat.

ANDREU RAMIS I PUIGGRÓS ("Rosset") ha estat guardonat amb un accèssit per a treballs sobre artesanía del "Premio Nacional de Artes y Costumbres Populares "Marqués de Lozoya"" que concedeix l'Institut de Cooperació Cultural del Ministeri de Cultura.

PETRA C. TOMÁS I NADAL ("de Can Poleo") obtingué el passat 22 de març, en el poliesportiu de Campos, la marca mínima per assistir al Campionat Nacional d'Atletisme Escolar, en la prova de 3000 metres marxa.

CATI ROIG VANRELL ("de Ca Na Perica"), que fa 2on d'EGB i té 8 anys, fou premiada en el concurs que mensualment organitza el CIM amb col·laboració amb el diari "Última Hora.

BARTOMEU AMENGUAL I ALONSO ("de Can Company") ha estat recentment operat. Des d'aquí li volem desitjar una feliç convalescència i que aviat el poguem tornar veure entre nosaltres.

els nostres carrers (I)

EL CARRER MAJOR

Es sabut per tots que les cases on actualment habitam no han estat moltes vegades sempre de la nostra família. Fins i tot n'hi ha que no fa molts d'anys eren terra de conreu.

Pens que cada poble com millor coneix les seves arrels, més poble se sent i per aquest motiu he confeccionat aquest petit recull que vol esser una ajuda per conèixer els nostres malnoms, i també el nostre passat. Quasi tots aquests malnoms es remunten a més d'un segle enrera.

Cada vegada procurarè servir-vos un carrer. Avui començarem pel Carrer Major, antigament anomenat també Carrer del mig o de les garrigues ("Calle Mayor" durant la dictadura franquista). La llista anirà amb el següent ordre: nombre de la casa, propietari actual, propietari d'abans.

CARRER MAJOR

- 2 Pere Picornell "Muro", antigament era Can Muro degut que un avantpassat de la família anava a arreglar molins a Muro.
- 3 Germans Gelabert "Sabater", abans Can Sabater.
- 4 Cambra Agrària, abans Ca sa Rectora.
- 5 Bartomeu Gomila "Fred", abans Ca es Canononge Rei.
- 6 Can Pere "Mino", abans Can Sòller.
- 7 Can Llabrés, abans Ca madò "Paixarina".
- 8 Ca l'amo en Toni de Paixarí, abans ca l'amo en Pere de Paixarí.
- 9 Ca na Ruberta, abans Ca sa mestressa Sòller.
- 10 Ca l'amo en Mateu "Bolero", abans Can Maravilla.
- 11 Can Pollenci, abans igual.
- 12 Ca Na Farruella, abans ca l'amo Arnau "Ferrerico".
- 13 Can Llubí, abans igual.
- 14 Ca madò Francisca "Cartera", abans Can

Miralles.

- 15 Ca l'amo en Toni "Pago", abans Can Rave-lló.
- 16 Can Beato, abans Can Xenxis.
- 17 Ca n'Antònia "Mudaina", abans Can Campà.
- 18 Can Beato, abans Can Xenxis.
- 19 Can Sebastià "de sa Farinera", abans Can Pagès.
- 20 Ca Na Francisca "Mura".
- 21 Ca madò "Llulla", abans Can Mino.
- 22 Ca n'Ignasi, abans Can Mino.
- 23 Ca l'amo En Rafel "Boivàs", abans Cas Menescal.
- 25 Ca l'amo en Benet, abans Ca madò Bet "Ros sa".
- 26 Can Toni "Bou"/Ca Na Catalina "Sabatera" abans Ca mestre Bernat "Bessó".

El Carrer Major, abans anomenat Carrer del Mig o de les Garrigues. Al seu fons es veu el moli de Can Gomila.

- 27 Can Joan "Pujador", abans Ca l'amo Antoni "Xiu".
- 28 Can Company, abans Can Pau "Xineta".
- 29 Ca Na Catalina "Bolera", abans Can Pujador.
- 30 Can Niell, abans Can Menorc.
- 31 Ca Na Maria "Beneta", abans Can Ruberto. Estava afegida al nombre 33.
- 32 Ca Na Catalina "Beneta", abans Can Mino.
- 33 Can Ruberto, abans igual. Afegida al 31.
- 34 Can Jaume Munar, abans Can Miquel Munar.
- 35 Ca l'amo En Joan "Moll", abans ca l'amo Antoni "Bronder". Afegida al nombre 32.
- 36 Ca sa Santjoanera, abans Can "Francisco Rei".
- 37 Can Joan "Parra", abans Ca l'amo Antoni "Bronder".
- 38 Can Ruberto, abans Cas Metge (Ca'l senyor Lluç).
- 39 Can Miquel "Lleter", abans Can Moreu.
- 40 Can Teco, abans Cas Garriguer.
- 41 Can Toni "Vegili", abans Can Pagès.
- 42 Can Lleter, abans Ca's Garriguer.
- 43 Can Baltasar "Moreu", abans Can Moreu.
- 44 Can Joan "Llulla", abans Ca's Garriguer.
- 45 Can Joan "Moreu", abans Can Moreu.
- 46 Can Bernadí, abans Ca's Garriguer.
- 47 Can Baltasar "Moreu", abans Can Moreu.
- 48 Can Bernadí, abans Ca's Garriguer.
- 49 Can Coves, abans Can Coves.
- 50 Can Martí "Filau", abans Ca l'amo en Mateu "Bolero".
- 51 Ca Na Magdalena "Llabressa", abans Can Coves.
- 52 Ca mestre Jaume "Llubiner", abans Can Mino.
- 53 Can Joan "de Paixari", abans Ca l'amo En Julià "Mino".
- 54 Ca Na Balaguera, abans Can Mino.
- 55 Ca l'amo en Biel "Mino", abans Ca l'amo En Pere "Mino".
- 56 Can Moll, abans Can Mino.
- 57 Ca madò Maria "Traqueta", abans Ca Na Siona.
- 58 Can Martí "Company", abans Can Mino.
- 59 Ca madò Maria "Curta", abans Ca's Ferruèll.
- 61 Ca madò Margalida "Punterra", abans Ca

l'amo En Pau de Paixari.

- 63 Can Biel "Parra", abans Ca l'amo En Joan de Paixari.
- 67 Ca Na Joanaina "Molinera", abans Ca l'amo Antoni Amengual.
- 69 Ca Na Magdalena Munar, abans Can Bello.
- 71 Molí de Can Gomila, abans Can Moreu. Can Gomila per casament.
- 73 Can Pere "Moliner", abans Ca l'amo en Pere Antoni de Son Real.
- 75 Can Sòller, abans Can Benet.
- 77 Can Tomeu "Dit", abans igual. Malnom de gut a que l'amo a una mà sols hi tenia un dit.
- 79 Ca's Mestre, abans Ca Na Frare.

ASOCIACION ESPAÑOLA
CONTRA EL CANCER
JUNTA PROVINCIAL DE BALEARES

"PREVENCIÓN Y DIAGNÓSTICO
PRECOZ DEL CÁNCER"

**PER QUÈ
NO
EN LA
NOSTRA
LLENGUA?**

CONFERENCIA A CARGO DEL
D. CARLOS SEÑOR DE URÍA

DÍA: 18 DE MARZO. HORA: 20'30.
LUGAR: CENTRO PARROQUIAL.

ORGANIZADA POR: JUNTA LOCAL
DE LLORET DE VISTA ALEGRE.

PARA CUALQUIER INFORMACIÓN: ASOCIACION ESPAÑOLA
CONTRA EL CANCER - JUNTA PROVINCIAL DE BALEARES
C/ Emilio Darder, Alcalde, 25-1º-1ª - Tels. 23 01 49 - 23 02 49.

No voldríem que aquesta nota s'agafàs com una crítica a la seva tasca, ans al contrari; l'Associació Espanyola contra el Càncer i la seva Junta Local de Lloret realitzen una feina encomiable i molt positiva en vistes al coneixement, prevenció i investigació de la terrible malaltia, però no hi seria de més que en els seus cartells, notes i escrits començassin a utilitzar la nostra llengua. D'aquesta manera aconseguirien un doble objectiu: el que hen esmentat abans i que és la seva raó de ser, i, a més contribuir de manera decidida a la normalització lingüística del nostre poble.

sistemes tradicionals de caça (II)

GARBALLETS I LLOVES

Aquesta vegada us parlaré de dues tècniques, una de les quals és encara avui basant utilitzada. No us diré el mateix que vaig dir a l'article passat, però us recordaré que l'objectiu d'aquesta informació no és ensenyar com destruir més la naturalesa, sinó donar a conèixer unes tècniques de caça que estan aquí i aprendre a valorar les conseqüències que el practicar-les duu.

GARBALLETS I LLOVES

Segons la informació que he recollit, la millor època per parar és avui dia mala de situar, ja que les escopetes ho desbaraten molt. De tota manera són molts els que coincideixen en que es pot parar tot l'any, sobretot les lloves, i que el garballet quan agafaria més seria, si no hi hagués escopetes, quan els tords arriben.

Els llocs més apropiats per parar són: allà on no desbaratin als aucells, on hi ha menjar, en els caminois i a les vores de les mates.

* * * *

Quant a la forma dels garballets podem dir que n'hi ha de bastants classes, encara que per aquí solament se'n solen anomenar tres: petits, grossos i esquerrans (que solen ésser els millors). El millor material per construir garballets és el filferro de llautó.

Els materials emprats per parar són: llentiscla, olivó, cuc d'aglà, cuc de rossinyol, la formiga alada, els llimacs i els cornets. A les lloves solen emprar sobretot llentiscla i olivó; alguns hi posen cucs de terra, encara que no sia molt apropiat.

La menja més corrent i que serveix per agafar qualsevol cosa és el cuc d'aglà i el de rossinyol. Amb els cornets i llimacs solen agafar els tords.

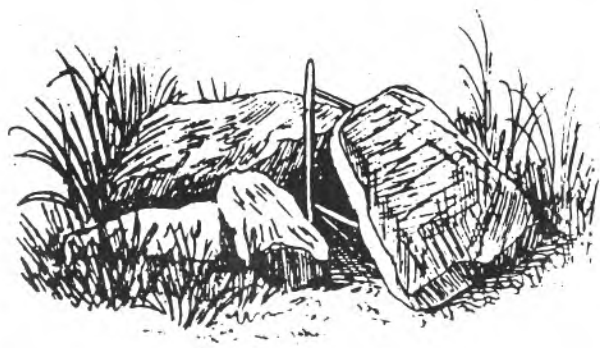

El temps més apropiat per parar és quan els dematins hi ha una bona gelada i després fa un dia solejat. Això diuen que és degut que els tords si fa bon temps caminen molt i graten cercant cucs.

La manera per parar un garballet, segons diuen els bons paradors, és fer-ho on hem dit abans i endemés fer poca fressa, no cavar molt, la cavada que es fa ha d'estar orientada cap als caminois, s'ha de cercar la part allà on hi farà ombra tot el dia perquè així no se seca la menja gràcies a la humitat de la terra, i sobretot cercar els llocs allà on el tord hi fa les seves gratades, si encara hi va es nota molt bé perquè la terra està remoguda, fa com a clets.

Darrera el jaç del garballet hi posen una pedra perquè els aucells no vagin a picar per la banda contrària.

Els materials necessaris per parar una llova són: una pedra plana que és "sa tip", una altra que es diu "es capçaler", i dues que fan de bandes. Llavors s'utilitzen quatre bastons que solen esser de caramutxa.

Els llocs on se solia parar, ja que s'ha perdut molt aquesta tècnica, eren sobretot allà on hi havia menjar: a la vorera de les mates i caminois, i davall els ullastres que tenien olivó.

L'horari per parar és de bon matí i fer dues passades com a molt. Generalment una després de dues hores d'haver parat i l'altra de les 3 a les 4 de l'horabaixa com a molt.

Les lloves podien estar parades tota la temporada. Cada dia hi feien una passada i si estava atipada la tornaven parar. En solien tenir moltes.

* * * * *

Les espècies que se solen agafar són sobretot: tords, ropits, coes roges, pinçans, busquerets, puputs i algun altre aucell de bec fluix.

Quant a l'efectivitat, podem dir que avui en dia no ho solen esser molt, d'efectives, ja que com hen assenyalat abans els aucells no volen esser molestats i com sabem tots hi ha caçadors per tot. El contrari més gran són les escopetes.

Per acabar us diré que com a tècnica de caça té el desavantatge que el tord i la caça en general està molt desbaratada.

També cal dir que els animalets no tenen cap tipus de defensa davant un garballet. Hi ha caçadors que empenen aquesta tècnica durant el temps de veda i llavors encara fan més mal a la naturalesa, ja que

els aucells no són molestats, ni estan inquiets i cauen dins les mortals trapes.

De tot el que hem dit podem deduir que tampoc aquesta tècnica no ajuda a preservar els animalets que de cada dia més manquen a les nostres garrigues i pinars. La lliçó - que en podem treure el que la practicam és adonar-nos del mal que feim i que, ja que ho feim, no ho facem en desmesura perquè cap necessitat no justifica que es destrueixin d'aquesta manera aquests aucells antany tan nombrosos.

Arnau Mateu

II CONGRÉS INTERNACIONAL DE LA LLENGUA CATALANA MCMVI 86

Diada de la Llengua Catalana 1917-1986

Homenatge a Miquel Duran

El proper dia 18 d'abril tindrà lloc a la ciutat d'Inca la DIADA DE LA LLENGUA CATALANA 1917-1986. Aquest acte té un sentit d'homenatge a la persona i a la tasca d'en Miquel Duran, poeta, editor i impresor que va organitzar la primera d'una sèrie de diàlegs l'any 1917, en la qual va reunir 1500 persones al Teatre Principal de dita Ciutat.

En aquesta ocasió el II Congrés Internacional de la Llengua Catalana i l'Ajuntament d'Inca volen perpetuar aquestes diades i per això se n'organitza aquesta quasi 70 anys després de la primera.

A les que organitzava en Miquel Duran assistien escriptors en llengua catalana de aquell temps. Avui, i mantenidors d'aquesta tradició, el II Congrés convida a participar a aquesta diada a l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, la qual està presidida per l'escriptor mallorquí Josep Maria Llompart.

Aquesta convocatòria té una doble significa-

ció, d'una banda reconeix la tasca d'aquests escriptors que desde sempre han lluitat pel manteniment de la Llengua Catalana, i d'altre és un acte de suport d'aquests mateixos escriptors envers al II Congrés Internacional de la Llengua Catalana.

S'aprofitarà aquesta jornada per fer la presentació oficial de la reedició facsimil de les Actes del I Congrés Internacional de la Llengua Catalana a l'any 1906.

Així mateix, es trasllada per aquesta ocasió a la Ciutat d'Inca l'exposició-homenatge de Mossén Alcover que romandrà oberta al públic del dia 19 al 23 d'abril.

Aquest acte de dimensió comarcal no hagués pogut ésser una realitat sense el patrocini de l'Ajuntament d'Inca que a més, ha oferit el Teatre Principal per acollir-ho.

Presentació a Algaida.

Dimarts dia 1 d'abril tindrà lloc a Algaida la presentació oficial del II Congrés Internacional de la Llengua Catalana.

xafarderies de na Ben Vista

Jo, Na Ben Vista, vaig de cop-piu. I això que me vaig posar tota contenta perquè a Llorito va guanyar el sentit comú, la PAU i el no militarisme de l'OTAN: els lloretans estam d'enhorabona. Però vaig de cop-piu perquè a mi m'agraden les coses clares i els fideus espessos; ell sabeu que n'hi ha de ganes de xafardejar, de murmurar; sabeu que n'hi ha d'enveja dins el poble.

Si vos contàs tot lo que sé... si vos contàs com hi ha persones -o almanco jo les tenc com a tals- que davant-davant acoten el cap i diuen amèn-amèn, i no són més que mal entrenyats, xupa-tintes i descarats. És clar que pos coses dolentes, no en faltaria d'altra, però perquè s'arreglin i no per espenyar-les.

Jo dic les coses pel seu nom, agradi o no, i és clar, això no cau bé a tothom. El meu padrí -que al cel sia, pobre homenet!- ja m'ho deia: "Ben Vista, alerta a ses cuques-molles perquè duen sa closca dedins"; i que sabia de coses el meu padrí!

EL BATLE

El mes passat vaig dir que al senyor -alcalde no el veien pel mig, però, com si m'hagués escoltada aquest sant home, ja el m'he enconrat tres vegades pel carrer. Vos assegureu que sentia unes corredisses per dins el meu cos, fins i tot les cames me tremolaven: a una revista surt que el nostre senyor batle -curro, ben fet, guapo- està dins un "torbellino de pasiones" i que "no lo ha hecho tan mal, seguro que se quedará", poc més o manco.

Jo, això de "torbellino de pasiones", no m'hagués sortit tan bé, perquè, la veritat, en foraster no me surt res, i molt manco quan estic davant l'alcalde; quasi m'acub. Xapeau, Maïquel!

EL BAR DE LA PISCINA

I parlant de "torbellinos", quan s'acabarà el bar de la piscina? Ho dic perquè -no fos cosa d'aquí dos o tres mesos, quan me vulgui posar en remull, ho hagi de fer dins un safareig ple d'algues i aigua bruta. Meam si mos coordinam un poquet i n'acabam una de ben feta, per un pic!

OBRES IL.LEGALS

I parlant de "pasiones"; m'agradaria -saber com és que només hi ha el senyor alcalde a la Comissió d'Obres? Tenc entès que mestre Arnau -sempre tan irònic- va dimetir perquè no se volia estrènyer els dits o perquè no estava d'acord que només passas sin pel tub aquells que anaven de bona fe, mentres els de sempre tanmateix seguien igual. Això està molt bé, i que el batle jugui amb les "pasiones" quant a les obres i deixi fer les coses malament, és comprensible; però a vós, mestre Arnau, no vos ho podem perdonar perquè això és llevar-se les busques dels ulls i que les tregui un altre si vol. Com ens heu fet perdre les il·lusions en vós!

EN TOMEU "PAGÈS"

Jo, Na Ben Vista, m'agrada xerrar amb en Tomeuet; és un bon xicot. Fa molta feina -sempre el veig amb un carretó d'al·lotons que li van darrera, o a la Biblioteca, o per les escoles- i encara no he vist que qualcú li agrais res.

Supòs que quan es morirà -voldria Tomeuet que tu visquessis molts, però molts d'anys amb salut i alegria- tothom li voldrà fer un ramet de flors o una làpida. És collonut que qualque entitat no t'hagi fet cap menció de res.

HORARI DE L'AJUNTAMENT

I que no és guapo això? Jo no sé si és una broma o no, però m'han dit que a l'Ajuntament només obren dos dies al públic, i jo deman: què fan idò els quatre dies que queden?. Que és de vera que n'hi ha que els guanyen dolços!

L'ESCOLA

Vaig passar per l'escola el mes de febrer i vaig sentir una conversa que feia quatre o cinc mesos els havien concedit una pissarra i mobiliari, però encara no havia arribat. No sé si deu haver fallat el transport, l'encarregada -que és femella, com jo mateixa- o no sé qui. Supòs que s'arribarà a arreglar.

"GRADES"

Vaja una cosa ben feta! Pareixerà un camp de futbol de primera. Ara sí que hi aniré cada diumenge, perquè clar, jo en posar el cul damunt un seient pla ja em va bé. La llàstima és que si l'equip segueix així no sé si acabarà la temporada... amb el mateix entrenador o jugadors.

Trob que n'hi ha que xerren molt i hi estan dedins, i més valdria callassin pel

bé del futbol de Lloret, però jo dubt que a aquests els importi res si n'hi ha o no.

De totes maneres jo no he tirat la flor; ja sabeu allò de "sí, no, sí, no..." i me queden unes quantes fulles. Enguany ho hem de fer així, ja veurem l'any que ve.

FUTBET

Ve't aquí una llista de jugadors que -segons la meua opinió no haurien de poder jugar al futbet:

-Biel Regis Rossinyol ("Tuti"), per violent i anar a fer mal.

-Felip Munar Munar ("Pomer"), per entrar massa fort.

-Carlos (porter dels Quintos), per encollonar-se de tothom i enfotres.

-Arnau Mateu ("Ferrerico"), perquè es creu ésser el millor i per no saber perdre.

-Guillem Moreno, per massa individualista i cregut.

-Pere Fontirroig ("Xuto"), per violent i brut.

-Rafel Ramis ("Juvenil"), perquè té massa facilitat golejadora i no el poden aturar.

-Gregori Balaguer, perquè hauria d'estar fent el servici envers d'estar d'"inútil".

Referendum

OTAN

En un ambient de normalitat es desenvolupà la jornada del plebiscit sobre l'OTAN del passat 12 de març. Una vegada més i per tal de contrastar amb la resta del món civilitzat, la jornada fou en dia feiner, com en temps de la dictadura. I això que diuen que ens hem integrat a Europa.

Els resultats de la consulta popular al nostre poble foren els següents:

Cens electoral:	682
Votants:	244
Abstencions:	438
SI:	98 (40'2 %)
NO:	117 (48 %)
En blanc:	26 (10'7 %)
Nuls:	3 (1'2 %)

A LES BALEARS

Participació	55,2 o/o
Abstenció	47,8 o/o
SI	55,62 o/o
NO	35,42 o/o
Blancs	7,76 o/o
Nuls	1,20 o/o

A L'ESTAT ESPANYOL

Participació	55,68 o/o
Abstenció	40,32 o/o
SI	52,84 o/o
NO	39,44 o/o
Blancs	6,62 o/o
Nuls	1,1 o/o

Amb el suport de la

"la Caixa"
CAIXA DE PENSIONS

a la nostra llengua

Presentíem, molts de pics,
que la llengua s'ofegava.
Amb immens dolor de l'ànima
escoltàvem els seus crits.

Conservàrem la quimera
tot creient en la utopia
d'aconseguir, qualche dia,
els somnis de primavera:

Que el parlar dels temps passats,
llengua de llunyana glòria,
no només sigui una història
i que ho facem tots plegats.

Que ja deixin d'opinar
els grupets de gonellistes,
que no vulguin ser "lingüistes"
els qui haurien de callar.

Que els qui són massa acadèmics,
i a tothom causen rebuig,
sàpiguen que el poble en fuig
dels integristes amb "mèrits".

Que no sigui necessari,
per a aprendre català,
haver-se d'estudiar
les lliçons en el diari.

I que no vegem mai més
la nostra llengua estimada,
com avui, necessitada
de l'ajuda d'un congrés.

Que estengui les seves ales
la llengua d'en Ramon Llull;
que cobresqui, en el futur,
totes les nostres contrades.

I que, quan voli com l'au,
deixi sentir la cançó:
Amb les paraules d'amor,
amb el missatge de pau.

Jaume Frontera (14-3-86)

SES OLIVES D'EN PERE-OLÍ

ALERTA A S'AIGUA

S'aigua fa mal an es vi
i també a sa ventresca.
En s'hivern és massa fresca
i en s'estiu... pareix orí!
S'aigua ha mort molta gent.
Demanau-ho an es mariners,
tots ells s'estimen molt més
es ginebró i s'aiguarent.
Ja ho diu Na Marieta d'ets Ous:
"S'aigua, guardau-la pes bous".

AMB OLIVETES

Ses olives i sès dones
a fora casa són millors,
com que no som estugós
jo a totes les trob bones.
M'estim més poder triar
ses novelles ben salades.
Ses pancides i arruades
sempre les deix per demà.
Ja ho diu En Pep de Ses Tanquetes:
"Ara ja ho veig: tu les ho entres
amb olivetes".

Comunitat Autònoma
de les Illes Balears
Conselleria de Cultura

SOBRE ELS NOMS D'ALGUNS NÚVOLS

A SANTANYÍ

Associació Premsa Forana
de Mallorca

Un dels aspectes de la nostra cultura popular que no ha merescut gaire atenció per part dels investigadors moderns és el dels noms dels núvols. Sense caure en l'error, es pot afirmar que la memòria col·lectiva dels mallorquins no conserva sinó sols una part ínfima dels amplis coneixements meteorològics que fa unes poques dècades encara posseïa, com a resultat, d'experiències acumulades segle rera segle i trameses de generació en generació. Avui per avui, poquíssima gent deu estar capacitada per a identificar els núvols dels quals parlaré. Hem perdut l'hàbit d'observar el cel i d'ataïar l'horitzó. La predicció del temps ens és servida dins la sala d'estar, a través de les cadenes de televisió. Sense el màgic aparell ens trobam desemparats.

Antany, les fórmules de pronosticació del temps eren fixades dins la memòria amb el joc del llenguatge, mitjançant la rima. Així es deia de l'Arc de Sant Martí: "si surt el matí, pots fer el teu camí; si surt el capvespre, demà faràs festa". O també: "bona gelada, bona diada". Els núvols eren observats amb molt d'esment. Si apareixien encreuats pronosticaven la pluja. El dictat diu que "boira que pastur, aigua segura", i "el cel tavellat, dins quatre dies la terra ha banyat". Qui volia defugir el marge d'error assegurava: "el cel tavellat, en es tres dies és eixut o banyat".

Els núvols que coronaven els cims d'algunes muntanyes concretes eren símbols inequívocs de la pluja imminent:

Sant Salvador duu es capell
i Es Castell duu sa gòrra,
qui té cames ja pot córrer
o se banyarà sa pell.

Un dels nuvolats, amb nom propi, més coneguts de Santanyí és l'anomenat *en Jordà*. És de color honets, grisenc, i fosc. Apareix sobre Cabrera. De vegades allargassat sobre l'illa, ample d'abaix, en forma de mata. De vegades es congria apilotat i alt i amb aglomeracions secundàries. El mariner que el veu s'afanya per entrar a port. L'aigua cau a trempons:

En Jordà damunt Cabrera
ha sortit molt furiós
trons i llamps de dos en dos
i aigo que desespera.

Jo visc amb una quimera
que avui o demà plourà
perquè he afinat en Jordà
cama aquí i cama allà
eixancat damunt Cabrera.

També són molt populars els *Al.lots de Calonge* (o els *Al.lots calongins*, més rarament). Deven correspondre als que a molts de llocs en diuen els *Fadrins de Santanyí*. Aquí els veim a la part de tremuntana o gregal. Són apilotats, blancs i negrosos alhora. Dels *Al.lots de Calonge* es diu que "seguit pixotegen".

També molt famós, però menys conegut, és *en Paratjal*, que surt pel costat de mestral. Si en Paratjal i en Jordà es topen, pot esser ferest. Regalen molta d'aigua i quasi sempre vent.

També s'anomena *en Botilla*, però s'ha oblidat la seva carta d'identitat. Potser era anomenat així per l'aigua que portava. Una cosa semblant podríem dir d'*en*

Garreta que apareixia per la part de migjorn. El seu nom ens fa pensar en la seva forma, o potser també en l'aigua que llançava.

La *Vinya de Sant Martí*, és un altre nuvolat plover. Es diu que en vint-i-quatre hores té el reïm madur, és a dir, plou.

També hom parla de la *Ciutat de Troia*, una boira plovera que sortira per la tramuntana:

Sa tramuntana carrega,
deu ver d'anar a qualche lloc,
posam-mos abaix des foc
que es llebeig ja torna negre.

Tot això no són més que escapolons d'un ric patrimoni onomàstic que estam a punt de perdre del tot. Faig una crida als qui sentin interès i curiositat pel tema, animant-los a recollir tot el que puguin. Pot ser es podria realitzar un corpus balearic de noms de núvols. El tema promet esser força apassionant.

Cosme Aguiló
Sal i Xeixa
Santanyí, gener del 1986

Amb el suport de

l'Ajuntament de
Lloret de Vista Alegre

S'ESTANC

tabacs, revistes
i papers

La fotografia que presentam aquest mes ens mostra el grup de nins i nines que l'any 1958 o 59 anaven a costura a Ca Ses Monges. Hem de dir que n'hi ha alguns que no hem pogut esbrinar qui són i agrairíem que si algú reconeix qualche persona de la fotografia a qui no esmentam ens ho faci arribar.

Els protagonistes de la imatge són:

Drets: Toni "Bossa", Joan "Beatriu", Joan "des Forn", (?), Toni "Moreno", Joan "Nina", Miquel "Lleter", Maria "Perica", Margalida "Eivissenca", Rosa "des Metge", Sor Maria del Cor de Jesús, Francisca "Sineuera", Magdalena "Ferrera", Magdalena "Xineta" (?), Maria "Xineta", Antònia "Pasqual", Joana "Cartera", Francisca "Bolona", (?), (?), Margalida "Xuta", (?), Nita, Margalida "de Llorac".

Acotats: Joan "de s'Hort", Arnau "Ferrericco", Antonyita "des Mestre", Nadal "de sa Rota", Joan "Rei", Maria "Llofriua" (?), Catalina "des Forn", (?), Bel "Traqueta".

* * * * *

En la fotografia del mes passat mencionàrem en Joan "Rei" quan en realitat era en Miquel "Rei".

Què fa el Consell Insular en Cooperació i en Ordenació del Territori

La cooperació entre el Consell Insular de Mallorca i els ajuntaments és molt àmplia i es concreta a través del pla d'obres i serveis que proporciona a la població tota aquella infraestructura i tots aquells serveis que contribueixen al benestar social i que afecten primordialment el medi rural o el semi-urbà.

Els plans d'obres i serveis es classifiquen en:

- 1.—Obres d'infraestructura hidràulica (proviement, distribució i sanejament).
- 2.—Obres d'accessibilitat (construcció i conservació de vies).
- 3.—Obres d'electrificació rural.
- 4.—Obres de servei telefònic al medi rural.
- 5.—Obres d'equipament de nuclis (pavimentacions, urbanitzacions, cementiris, enllumenat públic, centres socials, assistencials, etc).

També es redacten els projectes tècnics que sol·licitin els municipis.

El 39% de la xarxa viària de Mallorca és propietat del Consell Insular de Mallorca que s'encarrega de les obres de conservació, repintada i neteja de cunetes. També són en fase de projecte diverses obres d'ampliació de carreteres.

En relació a l'ordenació del territori, els ser-

veis tècnics emeten informes sobre els plans generals, parcials i altres instruments de planejament en relació amb el pla provincial vigent.

Ha creat i manté el Servei de Prevenció i d'Extinció d'Incendis i Salvament, en règim de col·laboració amb els ajuntaments.

Aquest servei té quatre parcs principals amb infraestructura tècnica i humana àmplia i els parcs auxiliars que complementen l'acció dels principals. És prevista la creació de parcs locals a la resta dels municipis. S'hi destina una inversió global de 735 milions de pessetes.

*Consell Insular
de Mallorca*

c/ Palau Reial, 1

Cada divendres de 20.30 a 21.30 hores

ESCOLTAU LA RÀDIO DE LLORET. 95.5 FM.

El II Congrés a les Illes Balears

Com se sap, entre el trenta-u d'abril i l'onze de maig se celebrarà a diverses ciutats del nostre país, entre elles Palma i altres localitats de les Illes Balears, el II Congrés Internacional de la Llengua Catalana, quan s'escau el vuitantè aniversari d'aquell històric I Congrés Internacional que marcà una fita ben destacada dins la història de la nostra llengua.

Els dos congressos, però, han estat convocats amb motivacions i propòsits ben diferents. En el del 1906 l'objectiu central era enfrontar-se amb la problemàtica de la codificació ortogràfica i gramatical del català modern, terreny en què la llengua es trobava aleshores totalment desamparada. Ara, quan sortosament tenim un idioma amb un grau de fixació semblant al de qualsevol de les llengües normalitzades, cal fer front a una altra problemàtica: l'ús de la llengua, els condicionants socials d'aquest ús i la cerca de solucions per a una comunitat lingüística que té plantejat el repte històric de continuar existint com a tal comunitat lingüística, en un món de cada vegada més tecnificat, més empètit i més interdependent, i on per a les llengües l'alternativa és o ser del tot o no ser res.

El Congrés està dividit en set àrees científiques, una de les quals desplegarà els seus actes a les nostres illes, sota els auspicis de la Universitat de les Illes Balears. És l'àrea anomenada de Lingüística Social, sobre la qual voldríem oferir unes indicacions perquè els lectors puguin fer-se una idea de quina és la tasca que el Congrés es proposa dur a terme en l'àrea que ens ha estat adjudicada.

L'àrea de Lingüística Social, els actes de la qual tindran lloc entre el trenta d'abril i el quatre de maig, és la més lingüística del Congrés, en el sentit que és l'única que estudiarà directament les característiques internes de l'idioma, mentre que les sis restants tractaran sobre les relacions entre la llengua i el context social (l'ensenyament, els mitjans de comunicació, el dret, les institucions, etc.). Obviament no és que l'àrea de Lingüística Social pugui prescindir dels factors externs. El que ha de fer és analitzar quina és la influència d'aquests factors sobre la llengua mateixa, sobre la seva forma i les seves característiques. En aquest sentit les tasques del Congrés giraran entorn de dos eixos fonamentals: la diversitat de la llengua i la seva unitat.

Pel que fa al primer, s'estimularan els estudis sobre la diversitat de la llengua en el sentit més ampli: estudis sobre les característiques que presenta el català parlat i escrit a cada una de les regions del territori lingüístic, sobre les diferències que hi ha entre el català parlat per cada un dels grups i classes socials o pels diversos grups generacionals, i sobre la forma que adopta la llengua quan és usada en les diverses situacions concretes en funció de la temàtica, el mode de transmissió o la formalitat del context.

L'altre eix és la unitat de la llengua, la màxima expressió de la qual és la llengua estàndard la varietat comuna, unificada i ben codificada que té per funció bàsica garantir una comunicació supralocal o supraregional àgil, funcional i segura. La fixació i promoció de tal varietat és una de les màximes fites que han d'assolir aquelles llengües que vulguin deixar de ser verna-

cles familiars i posar-se en peu d'igualtat amb les altres llengües del món. Per això prou que la combaten aquells que voldrien que el català fos únicament un munt de vernacles familiars. L'estandardització del català modern ha estat un llarg procés avui portat feliçment a bon terme, gràcies a gramàtics genials, com Pompeu Fabra, i amb la participació decisiva —no ho oblidem— d'illencs il·lustres, com Marian Aguiló, Tomàs Forteza, Antoni Maria Alcover o Francesc de B. Moll. Tots ells defensaren sempre una idea que té tot el seu vigor en aquests moments: el català estàndard (que ells anomenaven literari), tot i aspirant a la màxima unitat, ha de ser un resultat de l'aportació de totes les varietats geogràfiques de la llengua i no la imposició d'una d'elles sobre les altres. Amb tot, resten per acabar de perfilar —i això és tasca que es proposa el Congrés— alguns aspectes del camí que ha de seguir la llengua comuna, les aportacions que hi han de continuar fent les varietats geogràfiques, quins elements d'altres llengües s'hi han d'incorporar i quins s'han de rebutjar, com s'ha d'adaptar el català a la constant innovació tecnològica, quins models de llengua han de difondre l'escola i els mitjans de comunicació de masses, etc.

Totes aquestes qüestions es vol plantejar l'àrea de Lingüística Social del II Congrés Internacional de la Llengua Catalana, tot partint del principi que només té sentit plantejar-les si estam ben decidits a fer del català la llengua de tots els moments, de totes les situacions i de tots els qui viuen en aquest país.

Gabriel Bibiloni

II CONGRÉS INTERNACIONAL DE LA LLENGUA CATALANA
MCMVI 86

II CONGRÉS INTERNACIONAL DE LA LLENGUA CATALANA FULL D'INSCRIPCIÓ

NOM: _____
 COGNOM: _____
 DOMICILI: _____
 POBLACIÓ: _____ CODI POSTAL: _____
 COMARCA: _____ PAÍS: _____
 TEL. TÈX: _____ FAX: _____
 TEL. PARTICULAR: _____ PROFESSIÓ: _____

• Vol adscriure's a l'àrea:

- 1a. PLANTEJAMENTS I PROCESSOS DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA
 2a. SOCIOLOGIA DE LA LLENGUA
 3a. LINGÜÍSTICA SOCIAL
 4a. MITJANS DE COMUNICACIÓ I NOVES TECNOLOGIES
 5a. LLENGUA I DRET
 6a. ENSENYAMENT
 7a. HISTÒRIA DE LA LLENGUA

• Vol col·laborar en l'acció:

- PRESENCIA DEL CONGRÉS A LES ESCULES
 PROMOCIÓ DE NOUS CONGRESSISTES
 CATALA A LA INDUSTRIAL I AL COMERC

• Vol acollir algun congressista a cas seva.

Si ☐ No ☐

• Invitarà algun congressista pel seu compte

Si ☐ No ☐

Escolliu la vostra opció:

A. Per persones

Congressista de Número	Preu
Congressista de Número amb quota reduïda (per a escolars, universitaris, jubilats, canon, etc.)	2.500
Congressista de Número Especial	15.000
Congressista Col·laborador	50.000
Congressista Col·laborador Especial	100.000
Congressista de Mèrit	250.000
Congressista de Mèrit Especial	500.000

B. Entitats o Empreses

Entitat o Empresa Congressista de Número	25.000
Entitat o Empresa Congressista de Número Especial	50.000
Entitat o Empresa Congressista Col·laboradora	100.000
Entitat o Empresa Congressista Col·laboradora Especial	250.000
Entitat o Empresa Congressista de Mèrit	500.000
Entitat o Empresa Congressista de Mèrit Especial	1.000.000

Aportació per a la compra d'una parcel·la de terreny d'un parc històric-cultural (és opcional)

1.000 ptes. 50.000 ptes. 5.000 100.000

Quantitat total a pagar (drets de congressista + aportació per al parc històric-cultural)

PTES

Forma de pagament

Taló nominatiu a favor del II Congrés Internacional de la Llengua Catalana. Adjunteu-lo al full d'inscripció i envieu-lo tot plegat a la Secretaria General del Congrés.

A través de qualsevol Banc o Caixa d'Estalvis, al compte «II Congrés Internacional de la Llengua Catalana». En aquell cas emiar el full d'inscripció adjuntant-lo el duplicat de l'ingrés fet a la Caixa o Banc, o la fotocòpia.

Data i Signatura

Carret del Congressista

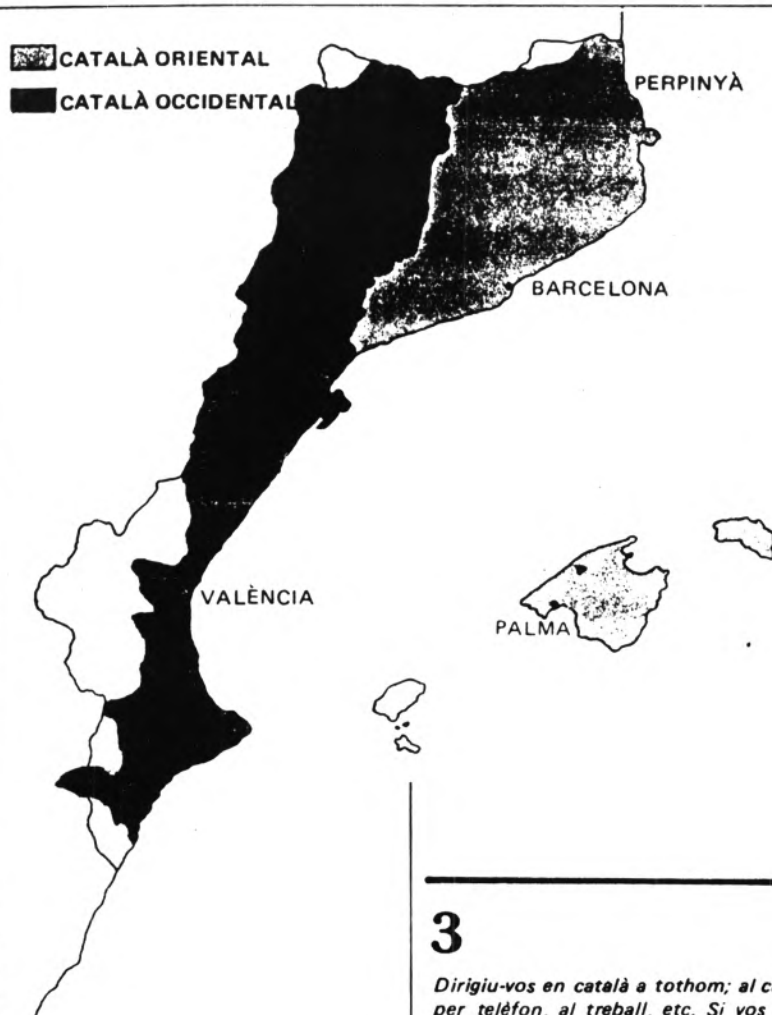
Núm.

al stampar pel congressista

Secretaria General del Congrés, Rambla Catalunya 15, 1er. 2a.
Tel. 117 88 44 - 08007 BARCELONA

DECÀLEG DEL CATALANOPARLANT

PEL PROFESSOR DR. TILBERT D. STEGMANN, DE L'INSTITUT FÜR ROMANISCHE SPRACHEN UND LITERATUREN DER J.W. GOETHE-UNIVERSITÄT. FRANKFURT AM MAIN. ALEMANYA FEDERAL.

1

Parlau la vostra llengua sempre que pugueu, especialment amb la família i els amics i coneguts. Feis-vos el propòsit de parlar en català als qui sabeu que vos entenen, encara que fins ara els hàgiu parlat en castellà.

2

Sigueu respectuosos amb tothom que parla una altra llengua, però exigiu que els altres siguin respectuosos amb la vostra.

3

Dirigiu-vos en català a tothom; al carrer, per telèfon, al treball, etc. Si vos entenen, continuau parlant-los en català, encara que responguin en un altre idioma.

4

Als coneguts vostres que encara no comprenen bé el català, animau-los a provar de comprendre'l, parlau-hi a poc a poc i explicau-los de tant en tant algunes paraules.

5

Si veis algú que s'esforça a parlar en català, ajudau-lo. I demostra-li que valorau el seu comportament.

6

Deixau de corregir qui no vulgui ser corregit, però donau l'exemple de demanar a persones o a entitats autoritzades quines expressions incorrectes cal substituir. Ajudem-nos els uns als altres a mantenir un català bo i viu.

7

Respectau les diferències regionals del català. Parlau amb catalans, valencians, rossellonesos, etc. i coneixeu els accents i mots diferents que tenim tots. Aquesta és la riquesa del català, com de totes les llengües cultes.

8

Feis-vos subscriptor de diaris i revistes en català. I que siguin en la nostra llengua les lectures que faceu, els espectacles a què assistiu, els programes de ràdio que escoltau i la televisió que mirau, etc. Facem allò que havia estat prohibit durant tants d'anys.

9

Preneu la decisió d'escriure totes les cartes i notes en català. A partir d'avui posau sempre el vostre nom en català. Ompliu-hi els talons. Feis canviar els vostres papers impresos, els rètols, etc. Seria ben trist que per estalviar despeses deixàssim de donar testimoni de coherència lingüística.

10

Exigiu de tothom, fins i tot de les institucions més rutinàries, que vos escriguin en català. Feis-ho amablement. No vulgueu perdre el temps i nirvis lluitant contra els enemics declarats de la llengua del país. Deixau-los de banda.

Tota persona que defensa la seva pròpia llengua sense agredir ningú, té el dret al seu costat.

ÉS UN TEXT DIVULGAT PER LA COMISSIÓ TERRITORIAL DE LES ILLES BALEARS DEL II CONGRÉS INTERNACIONAL DE LA LLENGUA CATALANA I OBRA CULTURAL BALEAR. Apartat 619. Palma.